

Handreiking

WERKPLEKLEREN

Hoofdfase 1

2017-2018

Inhoudsopgave	pag.
❖ Inleiding	3
❖ Werkplekieren hoofdfase 1	
• Fundament:	4
○ Leerdoelen	
○ Literatuur	
• Inhoud:	5
○ Thema	
○ Leerwerktaken	
○ Bijeenkomsten	
○ Aanwezigheid bij bijeenkomsten	
• Afsluiting:	
○ Toetsing en beoordeling	7
• Planning bijeenkomsten en inlevermomenten	8
❖ Leerwerktaken:	
• Leerwerktaak 1	10
• Leerwerktaak 2	13
❖ Werkwijze bij de leerwerktaken	16
• Toelichting op de cyclus	
❖ Themabijeenkomsten module Klassenmanagement 2 (APV7)	
1. Groepscohesie	19
2. Groepsprocessen	20
3. Interactiestijlen	21
De Roos van Leary	
4. Pesten	22
❖ Beoordeling leerwerktaken	
• Beoordelingsrubric	23
• Toelichting bij criteria uit de rubric	27
❖ Bijlagen:	
• Bijlage 1 Aansluiting bij Generieke Kennisbasis, SBL competenties en leerlijn APV	30
• Bijlage 2 Literatuur gekoppeld aan de thema's	32

Inleiding

Deze reader Werkplekieren hoofdfase 1, is bedoeld voor tweede jaars studenten die stage lopen op de Academische Opleidingsschool Noordoost (AOS NO) en hun begeleiders. In deze reader staat informatie over de planning en inhoud van bijeenkomsten en toetsing. Op pag. 23 staat de beoordelingsrubric voor de leerwerktaken. Tijdens de stage kan daarmee bekeken worden of de student (de CIO, collega in opleiding) op schema ligt en of er moet worden bijgestuurd. Dat laatste gaat natuurlijk in goed overleg met de schoolopleider en/of de instituutopleider. Zij beiden zijn samen verantwoordelijk voor de begeleiding tijdens de bijeenkomsten en de beoordeling van de leerwerktaken. Werkplekbegeleider, student en opleiders evalueren samen tussentijds en achteraf.

Werkplekieren is de term die we gebruiken voor stage lopen op een academische opleidingsschool waar we het opdoen van praktijk- en leservaring integreren met het werken aan leerwerktaken. Tijdens themabijeenkomsten wordt theorie besproken die past bij leerjaar 2 van de studie. De bijbehorende opdrachten en leerwerktaken zorgen ervoor dat de theorie gekoppeld wordt aan de praktijk en vice versa. Naast deze themabijeenkomsten zijn er intervisiebijeenkomsten waar ervaringen kunnen worden uitgewisseld en werkbijeenkomsten waar studenten met elkaar werken aan leerwerktaken en hun stageportfolio. Leren van en met elkaar geldt voor de studenten en hun begeleiders.

Uitgangspunt van het leren zijn de praktijkervaringen van de student die leiden tot een leervraag. Deze leervragen koppelt de student aan de onderwijs pedagogische thema's die centraal staan tijdens werkplekieren hoofdfase 1. In het leerwerkplan werkt de student ze nader uit.

In de propedeuse en de daarbij horende oriënterende stage heeft de student inzicht verworven in verschillende onderwijs pedagogische thema's. Zoals bijvoorbeeld: klassenmanagement, het begeleiden van leerprocessen, het concept leren en leerling kenmerken. Ook heeft de student zich verdiept in zijn eigen professionele ontwikkeling.

Bij werkplekieren hoofdfase 1 staan de sociale processen tussen leraar en leerlingen en tussen leerlingen onderling centraal. Het gaat dan om de (interpersoonlijke) relatie tussen leraar en leerlingen, om de sociale behoeften van leerlingen, om de wijze waarop klassen groepen worden en om de omgangsvormen tussen leraar en leerlingen.

Op de pagina's 10 t/m 15 zijn beschrijvingen van 2 leerwerktaken opgenomen waaraan de student gaat werken:

Leerwerktaak 1: Groepsdynamica

Leerwerktaak 2: Interactiestijlen

Deze leerwerktaken geven handvatten om de theorie die tijdens de themabijeenkomsten belicht wordt, op een gerichte wijze in de onderwijspraktijk nader te verkennen en te verwerken.

Werkplekieren hoofdfase 1

Fundament

o Leerdoelen

Werkplekieren bestaat uit verschillende onderdelen die met elkaar verbonden zijn: hoofdfasestage-1, de leerwerktaken van de APV modules (in het bijzonder APV7) en het stageportfolio.

De leerdoelen van hoofdfasestage-1 en het stageportfolio zijn te vinden in de beoordelingsrubric van de stage (zie portal FLOT).

De leerdoelen die specifiek horen bij de module APV7 en die de rode draad vormen van werkplekieren hoofdfase 1, zijn:

De student kan

- aspecten van gespreksvoering (veiligheid, escalatie, pesten) en groepsdynamica (groepsvorming, groepsprocessen, typen leiderschap, conflicthantering en asymmetrische interactie) benoemen (inclusief pestprotocollen No Blame, 5 Sporenaanpak en Peer mediation);
- de onderwijspraktijk **interpreteren** aan de hand van de (communicatie)modellen;
- aan de hand van deze modellen tot een **analyse** van de klas komen en eventuele **verbeteracties** formuleren.
- de genoemde modellen in de onderwijspraktijk **toepassen**.
- aan de hand van de onderzoekvaardigheden een schriftelijk verslag maken over de **leerervaringen** die hij/zij opdoet tijdens het werken aan de leerwerktaken.

Zie ook de Generieke kennisbasis onderdeel 3. Communicatie, interactie en groepsdynamica. (bijlage 2)

o Literatuur

In deze periode wordt gewerkt met verplichte en aanbevolen literatuur (zie bijlage 2, pag. 32).

Onder andere:

- Reader Werkplekieren Hoofdfase 1, AOS-NO, 2017-2018.
- Geerts, W. & Kralingen, R. van. (2016). *Handboek voor Leraren* (2^e herziene druk). Bussum: Coutinho.
- Teitler, P. (2013 of 2014). *Lessen in Orde* (2^e herziene druk). Bussum: Coutinho.
- Slooter, M. (2009). *De vijf rollen van de leraar*. CPS, onderwijsontwikkeling en advies.

Inhoud

o Thema

Het dominante thema behorend bij Werkplekieren hoofdfase 1 is “Jij en de klas”, dit is het perspectief van waaruit de student naar de praktijk kijkt.

De student beschrijft en analyseert praktijkervaringen verbonden met de thema's Groepsdynamica en Interactiestijlen. Hij verbindt deze ervaringen met inzichten uit literatuur, feedback van peers en (werkplek)begeleider.

o Leerwerktaken

De student werkt twee leerwerktaken uit, één leerwerktaak met als thema 'Groepsdynamica' en één leerwerktaak met als thema 'Interactiestijlen'.

Na de studiewijzer staan in deze handreiking de Leerwerktaken (pag.).

Dat is niet voor niets. We spreken van een leerwerktaak als een 'hele taak'. Het is belangrijk dat de student zich bij aanvang van de module een beeld vormt van de 'hele taak', zodat hij inzichten uit de bijeenkomsten, literatuur en gesprekken met leerlingen/begeleiders, kan relateren aan de leerwerktaken en vanuit dit perspectief de nieuwe inzichten kan duiden.

Een mogelijke werkwijze m.b.t. de leerwerktaken is te vinden vanaf pag. 16.

Vanaf pagina 23 is de beoordelingsrubric voor de leerwerktaken opgenomen.

De leerwerktaken dienen voor de afronding van de module Klassenmanagement 2 (APV7) en vormen een onderdeel van het bewijsmateriaal in het stageportfolio.

o Bijeenkomsten

De inhoud van de bijeenkomsten dient ter ondersteuning van de uitvoering van de leerwerktaken. In deze bijeenkomsten verdiepen we de inzichten rondom groepscohesie/groepsprocessen, interactiestijlen en pesten.

Er zijn verschillende soorten bijeenkomsten te weten:

- ✓ Themabijeenkomsten
- ✓ Intervisiebijeenkomsten
- ✓ Werkbijeenkomsten

De planning is te vinden op pag. 8.

Themabijeenkomsten:

1. Groepscohesie
2. Groepsprocessen
3. Interactiestijlen / De Roos van Leary
4. Pesten

De doelen van de verschillende themabijeenkomsten staan beschreven vanaf pag. 19.

De bijeenkomsten hebben een interactief karakter, waarbij een goede voorbereiding van belang is (gericht literatuur bestuderen, praktijkopdrachten uitwerken, stellingen voorbereiden, etc.).

Werkbijeenkomsten:

Deze bijeenkomsten hebben een interactief karakter. Studenten bespreken in peers én, indien aanwezig, met opleiders, de voortgang van de leerwerktaken. De werkwijze/cyclus voor het doorlopen van beide leerwerktaken is te vinden vanaf pag. 16.

Tijdens een aantal werkbijeenkomsten presenteren studenten de uitwerking van hun leerwerktaken.

Dat kan zijn op de volgende momenten in de cyclus:

- Uitwisseling dilemma's en vragen aan peers m.b.t. leervraag en literatuuronderzoek (stap 3).
- Presentatie literatuuronderzoek en leervraag (na stap 6).
- Presentatie uitgevoerde acties / bevindingen, feedback ophalen (na stap 9).

Ook is er ruimte om gastsprekers met een speciale deskundigheid uit te nodigen en werkbezoeken te plannen op een andere school/schooltype.

Intervisiebijeenkomsten

Tijdens de intervisiebijeenkomsten bespreken studenten op gestructureerde wijze dilemma's uit de onderwijspraktijk. Het kan hier ook gaan om een video-intervisie: de student brengt praktijkbeelden in om zijn leervraag toe te lichten en te bespreken met peers.

o **Aanwezigheid bij bijeenkomsten**

De bijeenkomsten kennen een interactief karakter. Hierbij staat het leren van en met elkaar centraal. Aanwezigheid tijdens de bijeenkomsten is verplicht. We verwachten van de student dat hij/zij op actieve en professionele wijze participeert. Dit wordt beoordeeld door de begeleider van de bijeenkomst. Voorwaardelijk daarvoor is dat de student op tijd aanwezig is en voorbereid naar de bijeenkomsten komt. Als er zich een bijzondere omstandigheid voordoet (ter beoordeling aan de begeleider) en de student kan niet bij een bijeenkomst zijn, meldt hij/zij zich tijdig af en maakt tegelijkertijd een afspraak met de begeleider om te overleggen hoe de gemiste bijeenkomst in te halen is. Het is daarbij de bedoeling dat de student zelf met een goed voorstel komt.

Mist de student teveel bijeenkomsten, dan is het niet meer mogelijk om de module APV7 af te sluiten en moet deze in een volgend studiejaar opnieuw gevolgd worden, dan wel herkanst worden.

Afsluiting

- Toetsing en Beoordeling

Werkplekieren hoofdfase 1 wordt afgesloten bij een voldoende beoordeling op de volgende onderdelen:

- a) 2 leerwerktaken (Interactiestijlen en Groepsdynamica). De leerwerktaken dienen voor de afronding van de module Klassenmanagement 2 (APV7).
- b) actieve deelname aan de bijeenkomsten;
Zie de beschrijving 'aanwezigheid bij bijeenkomsten'.
- c) Hoofdfasestage-1.

Ad a.

De rubric waarmee de twee leerwerktaken beoordeeld worden is te vinden op pag. 23 t/m 26. De opleiders die de bijeenkomsten verzorgen beoordelen in gezamenlijkheid de leerwerktaken. Het eindcijfer van de leerwerktaken, voert de instituutsopleider in, in het cijferverwerkingssysteem bij het curriculumonderdeel APV 7.

Ad c.

De beoordelingsrubric behorende bij hoofdfasestage-1 staat op de portal van FLOT. De student zorgt ervoor dat de werkplekbegeleider deze bij aanvang van werkplekieren hoofdfase 1, ontvangt. Het beoordelingsformulier moet de student zelf downloaden uit SAS+. Hoofdfasestage-1 wordt beoordeeld door de WPB en de SO/IO, waarbij de IO eindverantwoordelijk is.

Planning bijeenkomsten en inlevermomenten

Datum Tijd	Plaats	Begeleider bijeenkomst	Bijeenkomst
15-11 09.00-11.00	Zwijssen College	Anne	Gezamenlijke bijeenkomst: <ul style="list-style-type: none"> - Welkom - Kennismaking - Informatie school - Bespreken Handreiking Werkpleklers hoofdfase 1
22-11 15.30-16.30	Fioretti College	Anne	Intervisie <ul style="list-style-type: none"> - De eerste week - Werkwijze leerwerktaken
29-11 15.30-17.00	Zwijssen College	Anne	Themabijeenkomst: <ul style="list-style-type: none"> - Groepscohesie
06-12 15.30-17.00	Fioretti College	Anne	Themabijeenkomst: <ul style="list-style-type: none"> - Groepsprocessen
13-12 15.30-17.00	Zwijssen College		Werkbijeenkomst <ul style="list-style-type: none"> - Bespreken voortgang leerwerktaak 1 - Plan van aanpak
14-12	Eckart College Eindhoven		Inspiratiedag voor H2 studenten Ook H1-studenten zijn hiervoor uitgenodigd
20-12 15.30-16.30	Fioretti College	Anne	Intervisie
10-01 15.30-17.00	Fioretti College	Margot/Anne	Werkbijeenkomst <ul style="list-style-type: none"> - Presentatie leervraag en theoretisch kader leerwerktaak 1
17-01 15.30-16.30	Zwijssen College	Margot	Intervisie
31-01 15.30-17.00	Zwijssen College	Margot	Themabijeenkomst: <ul style="list-style-type: none"> - Interactiestijlen - Roos van Leary
07-02			Geen bijeenkomst

21-02 15.30-17.00	Fioretti College		Werkbijeenkomst - Bespreken voortgang leerwerktaak 2 - Plan van aanpak
28-02 15.30-16.30	Zwijssen College	Anne	Intervisie Tussenevaluatie hoofdfasestage-1
07-03 15.30-17.00	Fioretti College		Werkbijeenkomst - Presentatie leervraag en theoretisch kader leerwerktaak 2
14-03 15.30-17.00	Zwijssen College	Margot	Themabijeenkomst: - Pesten
21-03			Geen bijeenkomst
28-03 15.30-17.00	Fioretti College	Margot/Anne	Werkbijeenkomst - Presentatie uitwerking leerwerktaak 1
04-04 15.30-17.00	Zwijssen College	Margot/Anne	Werkbijeenkomst - Presentatie uitwerking leerwerktaak 2
06-04			Inleveren leerwerktaken 1 en 2
18-04 15.30-16.30	Fioretti College	Anne	Intervisie
09-05	Zwijssen College	Margot/Anne	Resultaten leerwerktaken 1 + 2 Feedback bijeenkomst
16-05			Geen bijeenkomst
23-05 15.30-16.30	Zwijssen College	Margot	Intervisie
30-05			Geen bijeenkomst
06-06			Eindevaluatiegesprek werkplekklaren hoofdfase 1

Leerwerktaak 1

Groepsdynamica

Titel	
Leerwerktaak Groepsdynamica Subtitel: <i>in te vullen door student</i>	
Onderwijstype	VO of MBO
Fase in de opleiding	Hoofdfase
Competenties en gedragsindicatoren	1. interpersoonlijk competent (B.1.1 t/m B1.8) 2. pedagogisch competent (B2.1, B2.2, B2.4, B2.6, B2.7, B2.8, B2.10) 4. organisatorisch competent (B4.1, B4.2, B4.4, B4.7) 7. reflectie en ontwikkeling (B7.1, B7.2, B7.3, B7.4, B7.5, B7.8, B7.9)
Generieke kennisbasis	3. Communicatie, interactie en groepsdynamica
Doelen	De student kan <ul style="list-style-type: none"> - aspecten van gespreksvoering (veiligheid, escalatie, pesten) en groepsdynamica (groepsvorming, groepsprocessen, typen leiderschap, conflicthantering en asymmetrische interactie) benoemen (inclusief pestprotocollen No Blame, 5 Sporenaanpak en Peer mediation); - de onderwijspraktijk interpreteren aan de hand van deze modellen; - aan de hand van deze modellen tot een analyse van de klas komen en eventuele verbeteracties formuleren; - de genoemde modellen in de onderwijspraktijk toepassen; - aan de hand van de onderzoek vaardigheden een schriftelijk verslag maken over de leerervaringen die de student opdoet tijdens de leerwerkactiviteiten.
Omschrijving/ instructie en uitvoering	Stap 1. Beschrijving school als leeromgeving Student beschrijft de school als leeromgeving en gaat daarbij in op de elementen die de school als leercontext specifiek maken, gekoppeld aan de leervraag. In de uitwerking gebruikt de student bronnen om de context en aanleiding nader te beschrijven.

Stap 2. Concrete situatie

De cyclus (zie pag. 16 e.v.) start met een concrete situatie die de student meemaakt binnen de stagepraktijk. De situatie heeft betrekking op Groepsdynamica.

De student beschrijft de concrete situatie en levert deze aan bij de docent en medestudenten.

Stap 3. Verheldering met medestudenten

Via de methode 5xW/1xH (Wie, Wat, Waar, Wanneer, Waarom en Hoe?) worden de situaties verkend door medestudenten. Doel is de situatie helder te krijgen en gevoelens en gedachten van jou als student inzichtelijk te maken. Er worden in deze sessie nadrukkelijk geen oordelen geveld en er wordt nog niet gezocht naar mogelijke oplossingen.

Stap 4. Literatuuronderzoek en theoretisch kader

De student gaat op zoek naar relevante literatuur die passend is voor de situatie die bij stap 2 is verkend. Hierbij gebruikt de student twee onderdelen uit de verplichte literatuur en vult deze aan met twee bronnen die hij of zij zelf heeft geselecteerd. De opbrengsten van dit kleine literatuuronderzoek worden door de student gebundeld in een theoretisch kader.

Stap 5. Gewenste situatie

De student omschrijft de gewenste situatie. Wanneer is de student tevreden? Dit brengt de student concreet in beeld. Doel van deze stap is de gewenste situatie zodanig helder te krijgen, dat deze situatie meetbaar wordt.

Stap 6. Leervraag SMART

De gewenste situatie wordt omgezet in een leervraag die SMART is:

- Specifiek
- Meetbaar
- Acceptabel
- Realistisch
- Tijdsgebonden

Stap 7. Intervisie met peers

Nu duidelijk is waar de student heen wil, vindt er een intervisiebijeenkomst plaats met medestudenten. Hierin wordt aan de hand van intervisiemethodes gezocht naar mogelijke oplossingen. De

	gevonden literatuur en 'best practices' van studenten vormen de basis voor de opbrengsten in deze sessie.
	<p>Stap 8. Concrete acties De student vertaalt de opbrengsten uit de intervisiebijeenkomst naar concrete acties en zet deze helder uiteen in een plan van aanpak, waarin duidelijk wordt wat de student gaat doen, wie daarbij nodig is, waarom de student denkt dat dit werkt, waar en wanneer de student de acties uitvoert en hoe de student precies te werk zal gaan.</p> <p>Stap 9. Uitvoering en evaluatie met WPB De student evalueert de geplande acties met de WPB, voert de acties uit en blikt vervolgens terug op de resultaten met de WPB. De acties worden hierbij zo nodig bijgesteld en/of herhaald.</p> <p>Stap 10. Presenteren bevindingen Tijdens de werkbijeenkomsten op 28 maart en 4 april presenteert de student zijn leerwerktaken en de bevindingen die zijn opgedaan tijdens het werken met deze cyclus. In de presentatie doet de student aanbevelingen aan medestudenten die onderbouwd worden met voorbeelden uit de bijeenkomsten op de opleidingschool, praktijkervaringen en de literatuur uit het theoretisch kader.</p>
Beoordeling	De uitwerking van de leerwerktaak wordt beoordeeld aan de hand van de 'Beoordelingsrubric Leerwerktaak Groepsdynamica', zie pag. 23 e.v. De student gebruikt deze rubric als checklist en voegt deze toe aan de leerwerktaak. Daarbij arceert hij de criteria die in de uitwerking van de leerwerktaak aanwezig zijn. Voor een voldoende beoordeling dient iedere categorie voldoende te zijn.
Literatuur / Bronnen	<p>Verplicht:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Geerts, W. & Kralingen, R. van. (2011). <i>Handboek voor Leraren</i>. Bussum: Coutinho. <p>Aanvullend:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Slooter, M. (2009). <i>De vijf rollen van de leraar</i>. CPS, onderwijsontwikkeling en advies. - Teitler, P. (2013). <i>Lessen in Orde</i> (2^e herziene druk). Bussum: Coutinho. <p>Daarnaast worden diverse digitale artikelen en videomateriaal gebruikt.</p>

Titel	
Leerwerktaak Interactiestijlen Subtitel: in te vullen door student	
Onderwijstype	VO of MBO
Fase in de opleiding	Hoofdfase
Competenties en gedragsindicatoren	1. interpersoonlijk competent (B.1.6, B1.7, B1.8) 2. pedagogisch competent (B2.1, B2.4, B2.5, B2.6, B2.7, B2.8, B2.10) 3. Vakinhoudelijk en didactisch competent (B3.3) 4. organisatorisch competent (B4.1, B4.2, B4.7) 7. reflectie en ontwikkeling (B7.1, B7.2, B7.3, B7.4, B7.5, B7.8, B7.9)
Generieke kennisbasis	3. Communicatie, interactie en groepsdynamica
Doelen	De student kan <ul style="list-style-type: none"> - communicatiemodellen (basisbehoeften, basisomgangsvormen, interactiepatronen, assertiviteit en agressiviteit) benoemen; - de onderwijspraktijk interpreteren aan de hand van deze modellen; - aan de hand van deze modellen tot een analyse van de klas komen en eventuele verbeteracties formuleren; - de genoemde modellen in de onderwijspraktijk toepassen. - aan de hand van de onderzoek vaardigheden een schriftelijk verslag maken over de leerervaringen die de student opdoet tijdens de leerwerkactiviteiten. -
Omschrijving/ instructie en uitvoering	<p>Stap 1. Beschrijving school als leeromgeving Student beschrijft de school als leeromgeving en gaat daarbij in op de elementen die de school als leercontext specifiek maken, gekoppeld aan de leervraag. In de uitwerking gebruikt de student bronnen om de context en aanleiding nader te beschrijven.</p> <p>Stap 2. Concrete situatie De cyclus (zie pag. 16 e.v.) start met een concrete situatie die de student meemaakt binnen de stagepraktijk. De situatie heeft betrekking op <u>Interactiestijlen</u>. De student beschrijft de concrete situatie en levert deze aan bij de docent en medestudenten.</p>

Stap 3. Verheldering met medestudenten

Via de methode 5xW/1xH (Wie, Wat, Waar, Wanneer, Waarom en Hoe?) worden de situaties verkend door medestudenten. Doel is de situatie helder te krijgen en gevoelens en gedachten van jou als student inzichtelijk te maken. Er worden in deze sessie nadrukkelijk geen oordelen geveld en er wordt nog niet gezocht naar mogelijke oplossingen.

Stap 4. Literatuuronderzoek en theoretisch kader

De student gaat op zoek naar relevante literatuur die passend is voor de situatie die bij stap 2 is verkend. Hierbij gebruikt de student twee onderdelen uit de verplichte literatuur en vult deze aan met twee bronnen die hij of zij zelf heeft geselecteerd. De opbrengsten van dit kleine literatuuronderzoek worden door de student gebundeld in een theoretisch kader.

Stap 5. Gewenste situatie

De student omschrijft de gewenste situatie. Wanneer is de student tevreden? Dit brengt de student concreet in beeld. Doel van deze stap is de gewenste situatie zodanig helder te krijgen, dat deze situatie meetbaar wordt.

Stap 6. Leervraag SMART

De gewenste situatie wordt omgezet in een leervraag die SMART is:

- Specifiek
- Meetbaar
- Acceptabel
- Realistisch
- Tijdsgebonden

Stap 7. Intervisie met peers

Nu duidelijk is waar de student heen wil, vindt er een intervisiebijeenkomst plaats met medestudenten. Hierin wordt aan de hand van intervisiemethodes gezocht naar mogelijke oplossingen. De gevonden literatuur en 'best practices' van studenten vormen de basis voor de opbrengsten in deze sessie.

Stap 8. Concrete acties

De student vertaalt de opbrengsten uit de intervisiebijeenkomst naar concrete acties en zet deze helder uiteen in een plan van aanpak, waarin duidelijk wordt wat de student gaat doen, wie daarbij nodig is,

	<p>waarom de student denkt dat dit werkt, waar en wanneer de student de acties uitvoert en hoe de student precies te werk zal gaan.</p> <p>Stap 9. Uitvoering en evaluatie met WPB De student evalueert de geplande acties met de WPB, voert de acties uit en blikt vervolgens terug op de resultaten met de WPB. De acties worden hierbij zo nodig bijgesteld en/of herhaald.</p> <p>Stap 10. Presenteren bevindingen In de laatste bijeenkomst van de lessenserie presenteert de student samen met medestudenten de bevindingen die zijn opgedaan tijdens het werken met de cyclus. In de presentatie doet de student aanbevelingen aan medestudenten die onderbouwd worden met voorbeelden uit de lessen van APV7, praktijkervaringen en de literatuur uit het theoretisch kader.</p>
Beoordeling	<p>De uitwerking van de leerwerktaak wordt beoordeeld aan de hand van de 'Beoordelingsrubric Leerwerktaak Interactiestijlen', zie pag.23 e.v. De student gebruikt deze rubric als checklist en voegt deze toe aan de leerwerktaak. Hij arceert daarbij de criteria die in de uitwerking van de leerwerktaak aanwezig zijn. Voor een voldoende beoordeling dient iedere categorie voldoende te zijn.</p>
Literatuur/bronnen	<p>Verplicht:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Geerts, W. & Kralingen, R. van. (2011). <i>Handboek voor Leraren</i>. Bussum: Coutinho. <p>Aanvullend:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Slooter, M. (2009). <i>De vijf rollen van de leraar</i>. CPS, onderwijsontwikkeling en advies. - Teitler, P. (2013). <i>Lessen in Orde</i> (2^e herziene druk). Bussum: Coutinho. <p>Daarnaast worden diverse digitale artikelen en videomateriaal gebruikt.</p>

Werkwijze m.b.t. leerwerktaken

Deze cyclus wordt door de student doorlopen voor beide leerwerktaken.

Toelichting op de cyclus

De cyclus op de voorgaande pagina wordt door de student doorlopen voor beide leerwerktaken. De werkwijze wordt hieronder toegelicht.

Stap 1. Beschrijving van de school als leeromgeving

Student beschrijft de school als leeromgeving en gaat daarbij in op de elementen die de school als leercontext specifiek maken, gekoppeld aan de leervraag. In de uitwerking gebruikt de student bronnen om de context en aanleiding nader te beschrijven.

Stap 2. Concrete situatie

De cyclus start met een concrete situatie die de student meemaakt binnen de onderwijspraktijk. De situatie heeft betrekking op Groepsdynamica, of Interactiestijlen. De student beschrijft de concrete situatie.

Stap 3. Verheldering met medestudenten

Via de methode 5xw/1xH worden de situaties verkend door medestudenten. Doel is de situatie helder te krijgen en gevoelens en gedachten van de student inzichtelijk te maken. Er worden in deze sessie nadrukkelijk geen oordelen geveld en er wordt nog niet gezocht naar mogelijke oplossingen.

Stap 4. Literatuuronderzoek / theoretisch kader

De student gaat op zoek naar relevante literatuur die passend is voor de situatie die bij stap 2 is verkend. Hierbij gebruikt de student twee onderdelen uit de verplichte literatuur (zie bijlage 3 voor deze onderdelen) en vult deze aan met twee bronnen die hij of zij zelf heeft geselecteerd. De opbrengsten van dit kleine literatuuronderzoek worden door de student gebundeld in een theoretisch kader.

Stap 5. Gewenste situatie

De student omschrijft de gewenste situatie. Wanneer is de student tevreden? Dit brengt de student concreet in beeld. Doel van deze stap is de gewenste situatie zodanig helder te krijgen, dat deze situatie meetbaar wordt.

Stap 6. Leervraag SMART

De gewenste situatie wordt omgezet in een leervraag die SMART is: Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdsgebonden.

Stap 7. Intervisie met peers

Nu duidelijk is waar de student heen wil, gaat hij tijdens een intervisiebijeenkomst (gebruikmakend van verschillende intervisiemethoden) en/of werkbijeenkomst op zoek naar mogelijke oplossingen. De gevonden literatuur en 'best practices' van studenten vormen de basis voor de opbrengsten in deze sessie.

Stap 8. Concrete acties

De student vertaalt de opbrengsten uit de intervisiebijeenkomst naar concrete acties en zet deze helder uiteen in een plan van aanpak, waarin duidelijk wordt wat de student gaat doen, wie daarbij nodig is, waarom de student denkt dat dit werkt, waar en wanneer de student de acties uitvoert en hoe de student precies te werk zal gaan.

Stap 9. Uitvoering en evaluatie met WPB

De student evalueert de geplande acties met de WPB, voert de acties uit en blikt vervolgens terug op de resultaten met de WPB. De acties worden hierbij zo nodig bijgesteld en/of herhaald.

Stap 10. Presenteren leerwerktaken

Tijdens de werkbijeenkomsten op 28 maart en 4 april presenteert de student zijn leerwerktaken en de bevindingen die zijn opgedaan tijdens het werken met deze cyclus. In de presentatie doet de student aanbevelingen aan medestudenten die onderbouwd worden met voorbeelden uit de bijeenkomsten op de opleidingsschool, praktijkervaringen en de literatuur uit het theoretisch kader.

Themabijeenkomsten

1. Thema: Groepscohesie

Voorkennis:

De student kan

- benoemen welke elementen een rol spelen bij een het creëren van een krachtige leeromgeving;
- kan de psychologische basisbehoeften beschrijven.

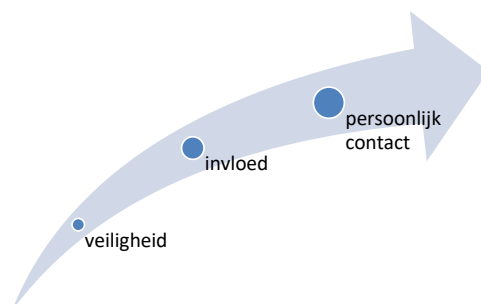
Leerdoelen themabijeenkomst:

De student kan

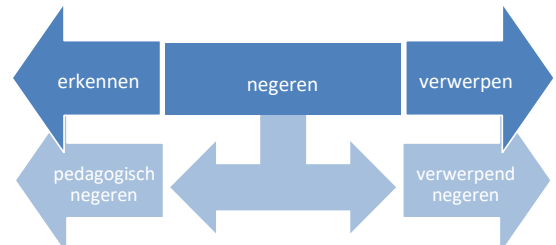
- een situatie beschrijven en analyseren aan de hand van de psychologische basisbehoeften;
- kan basisomgangsvormen herkennen en beschrijven;
- kan een situatie analyseren gebruikmakend van zijn kennis over de basisomgangsvormen.

Communicatiemodellen:

Basisbehoeften

Basisomgangsvormen

2. Thema: Groepsprocessen

Voorkennis:

De student kan

- gericht observeren, gekoppeld aan eigen leerdoelen;
- bij observaties een onderscheid maken tussen meningen en feiten.

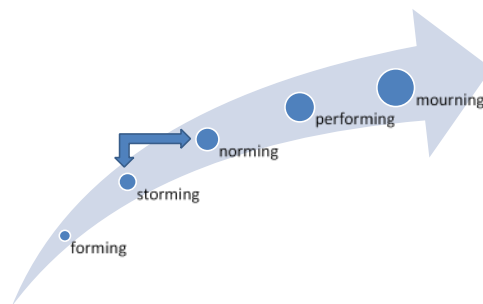
Leerdoelen themabijeenkomst:

De student kan

- de verschillende fasen van het groepsvormingsproces herkennen en beschrijven;
- benoemen hoe een leraar het groepsvormingsproces kan beïnvloeden;
- toelichten in welke fase van het groepsvormingsproces zijn eigen klassen zitten.

Communicatiemodel:

Groepsvorming

3. Thema: Interactiestijlen

Voorkennis:

De student kan

- tips om orde te houden benoemen
- de correctieladder gebruiken
- goochelen met aandacht
- een ik-boodschap uiten
- de drie basisbehoeften herkennen, benoemen en vertalen naar een lessituatie
- kan aan de hand van voorbeelden toelichten waarom het nodig is in de schoolomgeving (= context) (omgangs)regels te hanteren;

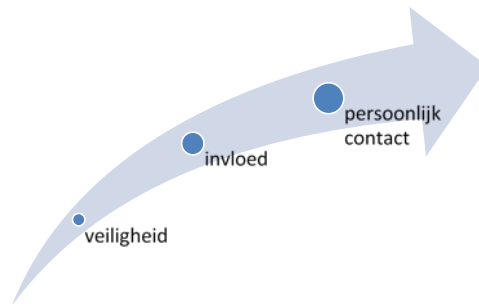
Leerdoelen:

De student kan

- benoemen hoe hij een veilig leerklimaat kan creëren en hoe hij dit toepast in zijn/haar les;
- het gewenste gedrag van leerlingen benoemen;
- positieve feedback geven;
- regels bewaken door proportioneel te straffen.

Communicatiemodel:

Basisbehoeften

Thema: De Roos van Leary

Voorkennis:

De student kan de Roos van Leary beschrijven en herkennen.

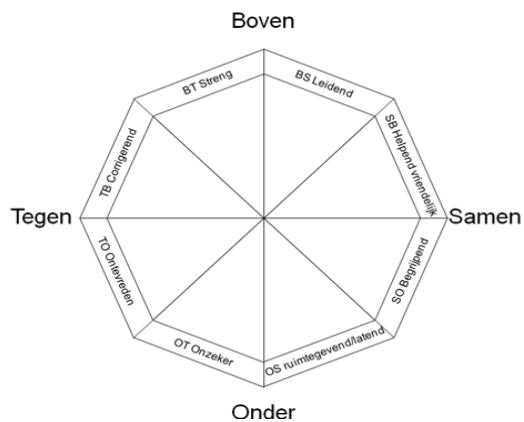
Leerdoelen:

De student kan

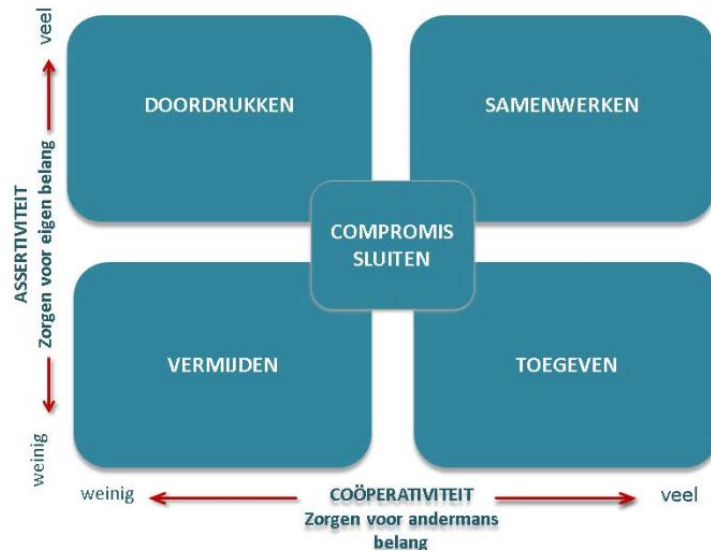
- met behulp van de Roos van Leary docentgedrag analyseren en verbeteracties formuleren;
- het model van Thomas & Killman beschrijven en herkennen;
- met behulp van het model van Thomas & Killman docentgedrag analyseren en verbeteracties formuleren.

Communicatiemodellen

- De Roos van Leary

- Thomas & Killman conflicthanteringsstijlen

4. Thema: Pesten

Voorkennis:

De student kan het verschil tussen plagen en pesten benoemen.

Leerdoelen:

De student kan

- Van 3 verschillende pestprotocollen (bijvoorbeeld No Blame, 5 sporenaanpak en Peer mediation) de specifieke kenmerken benoemen en herkennen en aangeven waarin ze verschillen en overeenkomen;
- Pestgedrag herkennen en acties formuleren en onderbouwen

Beoordeling leerwerktaken

Beoordelingsrubric

Gegevens:

Naam:	Lerarenopleiding:
Studentnummer:	Datum:
Titel leerwerktaak:	

Voorwaardelijke criteria:

Het document ...	Ja / Nee
... bevat een voorblad met naam, studentnummer, opleiding, module en beoordelend docent.	
... is uiterlijk op datum ingeleverd via Ephorus.	
... is geschreven in correct Nederlands: de leerwerktaak is inhoudelijk goed verzorgd en leesbaar, in vrijwel foutloos Nederlands geschreven en duidelijk en overzichtelijk vormgegeven.	
...bevat APA-verwijzingen en -literatuurlijst.	
	Indien er bij bovenstaande criteria, en/of bij onderstaande aspecten ten minste één keer met nee / onvoldoende is geantwoord, kan de leerwerktaak niet met een voldoende worden beoordeeld. Indien volledig aan deze voorwaarden is voldaan wordt <u>een punt</u> toegekend.

Criteria	Goed (1 punt)	Voldoende (0,5 punt)	Onvoldoende (0 punten)
Leervraag formuleren	<p>De student...</p> <ul style="list-style-type: none"> • formuleert een concrete leervraag (SMART) met betrekking tot de leerwerktaak, • maakt gebruik van passend onderwijskundig jargon. • maakt een verbinding met zijn of haar voorkennis en maakt inzichtelijk welke leervaardigheden nodig zijn voor het uitvoeren van de leerwerktaak. 	<p>De student...</p> <ul style="list-style-type: none"> • formuleert een concrete leervraag (SMART) met betrekking tot de leerwerktaak, • maakt gebruik van passend onderwijskundig jargon. 	<p>De student...</p> <ul style="list-style-type: none"> □ formuleert een leervraag met betrekking tot de leerwerktaak die niet helder genoeg afgebakend en beschreven is.
Criteria	Goed (2 punten)	Voldoende (1 punt)	Onvoldoende (0 punten)
De omgeving van de school als context waarin leren plaatsvindt	<p>De student gaat op onderzoek uit binnen de school, en...</p> <ul style="list-style-type: none"> • maakt een beschrijving van de school als leeromgeving • gaat daarbij in op de elementen die de school als leercontext specifiek maken, • maakt daarbij inzichtelijk welke elementen voor het (eigen) leren interessant en uitdagend zijn. • maakt daarin een vergelijking met een andere context (perspectief) • gebruikt bronnen om de context en aanleiding nader te beschrijven. 	<p>De student gaat op onderzoek uit binnen de school, en...</p> <ul style="list-style-type: none"> • maakt een beschrijving van de school als leeromgeving • gaat daarbij in op de elementen die de school als leercontext specifiek maken, • maakt daarbij inzichtelijk welke elementen voor het (eigen) leren interessant en uitdagend zijn. 	<p>De student gaat op onderzoek uit binnen de school, en...</p> <ul style="list-style-type: none"> • maakt een beschrijving van de school als leeromgeving • gaat daarbij niet of nauwelijks in op de elementen die de school als leercontext specifiek maken, • maakt daarbij onvoldoende inzichtelijk welke elementen voor het (eigen) leren interessant en uitdagend zijn.

<p>Passende literatuur zoeken en bestuderen</p>	<p>De student...</p> <ul style="list-style-type: none"> • gebruikt relevante didactische en/of onderwijskundige literatuur over het onderwerp in de leerwerktaak. • kan een verband verwoorden tussen leervragen en literatuur. • gebruikt deze literatuur en in de theoretische beschouwing beschrijft de student de overeenkomsten en ook de verschillen tussen de bronnen • kan dit geïntegreerd verwoorden in een eigen visie 	<p>De student...</p> <ul style="list-style-type: none"> • gebruikt relevante didactische en/of onderwijskundige literatuur over het onderwerp in de leerwerktaak. • kan een verband verwoorden tussen leervragen en literatuur. • deze literatuur en in de theoretische beschouwing beschrijft de student overeenkomsten en ook de verschillen tussen de bronnen 	<p>De student...</p> <ul style="list-style-type: none"> • gebruikt niet of nauwelijks zelf op zoek naar relevante didactische en/of onderwijskundige literatuur over het onderwerp in de leerwerktaak. • licht het verband tussen leervragen en literatuur onvoldoende toe. • geeft geen heldere beschrijving over de verschillen en overeenkomsten tussen de bronnen.
<p>Uitvoeren van de leerwerktaak</p>	<p>De student...</p> <ul style="list-style-type: none"> • voert afhankelijk van de mogelijkheden van de stageschool de leerwerktaken uit. • beschrijft welke stappen zijn ondernomen • maakt het eigenaarschap van het eigen leren inzichtelijk (zoals het plannen van tijd en inzicht in relatie tot het reguleren van het leerproces) • communiceert dit steeds tijdig met de begeleider en/of opleider 	<p>De student...</p> <ul style="list-style-type: none"> • voert afhankelijk van de mogelijkheden van de stageschool de leerwerktaken uit. • beschrijft welke stappen zijn ondernomen. • communiceert dit steeds tijdig met de begeleider en/of opleider 	<p>De student...</p> <ul style="list-style-type: none"> • voert afhankelijk van de mogelijkheden van de stageschool de leerwerktaken uit. • beschrijft niet welke stappen zijn ondernomen • communiceert onvoldoende

<p>Evalueren</p>	<p>De student...</p> <ul style="list-style-type: none"> • neemt initiatief om de leerwerktaak met de medestudent (indien aanwezig op de stageschool) en met begeleider en/of opleider te evalueren • schrijft een korte reflectie waarin de feedback van de medestudent en/of begeleider en/ of opleider wordt meegenomen. • reflecteert kritisch op zowel de gemaakte keuzes, het eigen handelen als op het onderzoeksproces en gaat nader in op de vraag in hoeverre de leerwerktaak bijdraagt aan het bewustwordingsproces van de verschillende rollen van de leraar, en wat nodig is voor verbetering. • maakt in de reflectie een terugkoppeling naar het theoretisch kader. 	<p>De student...</p> <ul style="list-style-type: none"> • neemt initiatief om de leerwerktaak met de medestudent (indien aanwezig op de stageschool) en met begeleider en/of opleider te evalueren • schrijft een korte reflectie waarin de feedback van de medestudent en/of begeleider en/of opleider wordt meegenomen. • reflecteert nader in op -de vraag in hoeverre de leerwerktaak bijdraagt aan het bewustwordingsproces van verschillende rollen van de leraar, en wat nodig is voor verbetering. 	<p>De student...</p> <ul style="list-style-type: none"> • neemt deels of onvoldoende initiatief om de leerwerktaak met de medestudent en/of begeleider en/of opleider te bespreken. • reflecteert deels of onvoldoende op de vraag in hoeverre de leerwerktaak bijdraagt aan het bewustwordingsproces van verschillende rollen van de leraar, en wat nodig is voor verbetering.
------------------	---	---	---

Toelichting bij criteria uit de rubric

Verdeeld over de stappen uit de cyclus/werkwijze leerwerktaken, zie pag. 16 e.v.

Item	Inhoud	Omschrijving rubric 'goed' De student
Algemeen	APA, Nederlandse taal en tijdig inleveren moeten in orde zijn.	Voorwaarde voor beoordeling
Voorblad	Gegevens: <ul style="list-style-type: none"> • Titel (groepsdynamica / interactiestijlen) • Ondertitel (jouw eigen thema) • Naam student • Studentnummer • Opleiding • Modulecode (zie Progress) • Beoordelend docent 	Voorwaarde voor beoordeling
Voorwoord (optioneel)	Bijvoorbeeld: bedanken WPB, opmerkingen over het proces, etc.	Optioneel
Inhoudsopgave	Gewenste inhoudsopgave bevat: <ul style="list-style-type: none"> • Inleiding, incl. beschrijving van de school als leeromgeving (stap 1) • Concrete beginsituatie (stap 2 & 3) • Theoretisch kader (stap 4) • Gewenste situatie en leervraag (stap 5 & 6) • Plan van aanpak (stap 7 & 8) • Uitvoering en reflectie (stap 9) • Conclusie (stap 10) 	Zeer gewenst
Inleiding (stap 1)	Informatie over de context van het werkplekklaren. Hier de leervraag alvast benoemen en weergeven welke informatie in welk hoofdstuk komt.	<ul style="list-style-type: none"> • maakt een beschrijving van de school als leeromgeving en • gaat daarbij in op de elementen die de school als leercontext specifiek maken, gerelateerd aan de eigen leervraag.
Concrete beginsituatie (stap 2 & 3)	De LWT start met de beschrijving van een concrete situatie die de student meemaakt binnen de onderwijspraktijk. De student beschrijft hierbij de context	<ul style="list-style-type: none"> • gaat op onderzoek uit binnen de school, en: <ul style="list-style-type: none"> ○ maakt daarbij inzichtelijk welke elementen voor het (eigen)

	van de stage, alsook het gedrag, de gevoelens en gedachten die hij/zij daar bij heeft.	leren interessant en uitdagend zijn. <ul style="list-style-type: none"> ○ maakt daarin een vergelijking met een andere context (perspectief). Bijvoorbeeld je eigen middelbare school, je vorige stageschool enz.
Theoretisch kader (stap 4)	De student verwerkt relevante literatuur vanuit een klein literatuuronderzoek in een theoretisch kader. Hierbij gebruikt de student 2 onderdelen uit de verplichte literatuur en vult deze aan met 2 bronnen die hij/zij zelf heeft geselecteerd.	<ul style="list-style-type: none"> • maakt gebruik van een passend onderwijs jargon. • gebruikt bronnen om de context en aanleiding nader te beschrijven. • maakt een verbinding met zijn/haar voorkennis en maakt inzichtelijk welke leervaardigheden nodig zijn voor het uitvoeren van de leerwerktaak. • gebruikt relevante didactische en/of onderwijskundige literatuur over het onderwerp in de leerwerktaak. • gebruikt deze literatuur en in de theoretische beschouwing beschrijft de student de overeenkomsten en ook de verschillen tussen de bronnen. • kan dit geïntegreerd verwoorden in een eigen visie.
Gewenste situatie en leervraag (stap 5 & 6)	De student omschrijft de gewenste situatie. De omschrijving is helder, opdat deze meetbaar is. De gewenste situatie wordt omgezet in een leervraag die SMART is. Eventueel wordt deze leervraag omgezet in deelvragen die de hoofdvraag beantwoorden.	<ul style="list-style-type: none"> • formuleert een concrete leervraag (SMART) met betrekking tot de leerwerktaak en die aansluit bij zijn/haar persoonlijke en professionele ontwikkeling. • kan een verband verwoorden tussen leervragen en literatuur.
Plan van aanpak (stap 7 & 8)	De student geeft aan welke acties hij/zij onderneemt om de beginsituatie om te zetten in de gewenste situatie. Hierbij verantwoordt de student de acties met: <ul style="list-style-type: none"> • Opbrengsten van de intervisie 	<ul style="list-style-type: none"> • verwerkt in de acties die communicatie modellen t.a.v. groepsdynamica / interactiestijlen die zijn besproken tijdens de themabijeenkomsten.

	<ul style="list-style-type: none"> • Het theoretisch kader (literatuur, 4 bronnen) <p>De acties worden concreet weer gegeven in een plan van aanpak, dat ook wordt bijgevoegd in dit hoofdstuk.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • maakt het eigenaarschap van het eigen leren inzichtelijk (zoals het plannen van tijd en inzicht in relatie tot het reguleren van het leerproces).
Uitvoering en reflectie (stap 9)	<p>De student evalueert de geplande acties met de WPB, voert de acties uit en blikt vervolgens terug op de resultaten met de WPB (tijdens begeleidingsgesprek). De acties worden hierbij zo nodig bijgesteld en/of herhaald.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • neemt initiatief om de leerwerktaak met een medestudent en met begeleider en/of opleider te evalueren. • schrijft een korte reflectie waarin de feedback van de medestudent en/of begeleider en/of opleider wordt meegenomen. • voert afhankelijk van de mogelijkheden van de opleidingsschool de geplande acties uit. • beschrijft welke stappen zijn ondernomen. • communiceert dit steeds tijdig met de begeleider en/of opleider.
Conclusie, Aanbevelingen en discussie (stap 10)	<p>Tijdens de werkbijeenkomsten op 28 maart en 4 april presenteert de student zijn leerwerktaak en de bevindingen die zijn opgedaan tijdens het werken met deze cyclus. In het verslag sluit de student af met een conclusie over het eigen leerproces binnen deze LWT vanuit de opbrengsten van de LWT. De conclusie is onderbouwd met voorbeelden uit de (thema)bijeenkomsten en eigen ervaringen uit de onderwijspraktijk. De student sluit af met aanbevelingen, voor zichzelf en voor anderen die met een dergelijke situatie te maken krijgen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • reflecteert kritisch op zowel de gemaakte keuzes, het eigen handelen als op het onderzoeksproces. • gaat nader in op de vraag in hoeverre de leerwerktaak bijdraagt aan het bewustwordingsproces van de verschillende rollen van de leraar. • geeft aan wat hierbij nodig is voor verbetering. • maakt in de reflectie een terugkoppeling naar het theoretisch kader.

Bijlage 1

Werkplekieren hoofdfase 1 sluit aan bij de:

1. Generieke kennisbasis

In deze cursus staan de sociale processen tussen zowel leraar en leerlingen als tussen leerlingen onderling centraal. Het gaat dan om: de (interpersoonlijke) relatie tussen leraar en leerlingen, om de sociale behoeften van leerlingen, om de wijze waarop klassen groepen worden en om de omgangsvormen tussen leraar en leerlingen.

2. SBL-competenties

De 7 SBL-competenties zoals beschreven in FLOT SBL-competentiekaarten.

3. Uitgangspunten APV-leerlijn FLOT

- Uitgangspunt 1. De kaders voor pedagogisch en didactisch handelen zijn herkenbaar in de doorlopende leerlijn.
De negen didactische principes (Marzano, 2008) en de psychologische basisbehoeften (Ryan & Deci, 2002; Stevens, 2013) vormen het kader voor de twee hoofdimensies in de doorlopende leerlijn.
- Uitgangspunt 2. De praktijk centraal in het leren.
Deze focus houdt meer in dan de transfergerichte benadering 'van theorie naar praktijk', waarbij het geleerde op het instituut vervolgens wordt toegepast in de praktijk, het werkplekieren.
De theorie die tijdens de bijeenkomsten wordt besproken wordt naar de praktijk vertaald aan de hand van observaties en activiteiten die uitgevoerd worden tijdens het werkplekieren. De verdieping van de theorie in de praktijk komt tot uiting in het eindproduct, de leerwerk taken.
- Uitgangspunt 3. Een herkenbare en logische opbouw.
Betekenisvol leren komt tijdens deze module tot stand door de sterke koppeling tussen theorie en praktijk, met de focus op double loop learning.
Om een logische en herkenbare opbouw te borgen heeft FLOT per studiejaar een focusthema geformuleerd voor de ontwikkeling van de student, te weten:
 - Jaar 1: Jij en het beroep
 - Jaar 2: Jij en de klas
 - Jaar 3: Jij en de leerling
 - Jaar 4: jij en de school/ de contextEr wordt een sterke verbinding gerealiseerd tussen het werkplekieren/leerwerkplan en de thema- en werkbijeenkomsten.
- Uitgangspunt 4. Recht doen aan verschillen tussen leerlingen en opbrengstgericht werken krijgen een duidelijke plaats in het curriculum.
In deze module wordt gekeken naar de ontwikkeling van de leerling, de normatieve ontwikkeling van de professional en diversiteit in het onderwijs.

Sterker dan voorheen wordt van leraren verwacht dat zij verschillen tussen leerlingen herkennen, erkennen en waarderen. Tegelijkertijd blijkt dat leraren, met name in het VO, grote moeite hebben met het recht doen aan verschillen tussen leerlingen. De komst van passend onderwijs zet dit thema hoog op de agenda van leraren, scholen en schoolbesturen. Opbrengstgericht werken is hieraan gerelateerd. Het bestaansrecht van onderwijs is de toegevoegde waarde voor leerlingen. Om de toegevoegde waarde te optimaliseren moeten leraren in staat zijn om planmatig en gericht aan de ontwikkeling van de individuele leerling bij te dragen. Voor alle duidelijkheid: in deze opvatting gaat opbrengstgericht werken dus over het planmatig bijdragen aan maximale ontwikkelingskansen voor individuele leerlingen. Dit kan alleen wanneer aanstaande leraren leren de pijler 'oog voor elke leerling' in de praktijk leren brengen.

- Uitgangspunt 5: een kritisch-reflectieve en onderzoekende houding als motor van de ontwikkeling van de student.
Tijdens de module dienen studenten de theorie te vertalen naar de praktijk. Praktijkervaringen en observaties dienen als een uitgangspunt voor een kritisch-reflectieve en onderzoekende houding tijdens de module.
- Uitgangspunt 6: de uitwerking van een adequaat toetsplan is onderdeel van het ontwikkeltraject. *Zie onderdeel toetsing.*

Bijlage 2 Literatuur gekoppeld aan de thema's

- Stevens, L. & Bors, G. (2014). *Pedagogische Tact* (2^e licht gewijzigde druk). Antwerpen: Garant.
- Engelen, van R. (2013). *Grip op de groep*. Amersfoort: Thieme Meulenhoff.
- Kneijber, R. (2013). *Orde houden in het voortgezet onderwijs*. De vrije uitgevers.

Bij de thema's 'groepsdynamica' en 'interactiestijlen'

Onderdeel	Thema	Aspecten van dit thema	Literatuur
Groepsdynamica <i>'Relaties tussen leerlingen onderling'</i>	Groepen	<ul style="list-style-type: none"> - Groepsproces (Tuckman) - Groepsnormen - Een prettige groep - Groepscohesie - Soorten groepen 	Geerts & Van Kralingen: §6.1 en §6.3
	Individuele basisbehoeften van leerlingen in de groep	<ul style="list-style-type: none"> - Autonomie - Competentie - Relatie - Veiligheid - Invloed 	Geerts & Van Kralingen: §6.2
	Verhoudingen tussen leerlingen in beeld	<ul style="list-style-type: none"> - Observeren - Perspectieven leren zien - Sociogram 	Geerts & Van Kralingen: §6.4
	Sociale psychologie & groepsdruk	<ul style="list-style-type: none"> - Groepsdruk - Sociale psychologie 	Experimenten Sociale Psychologie, bijv.: https://www.alletop10lijstjes.nl/10-beroemde-psychologische-experimenten/ of http://passievoorpsychologie.nl/5-psychologische-experimenten-moet-kennen/
	Pesten	<ul style="list-style-type: none"> - Wat is pesten? - Betrokken partijen - Pestprotocollen 	Geerts & Van Kralingen: §6.5

Videomateriaal groepsdynamica:	Groepsdruk: http://www.learner.org/resources/series138.html?pop=yes&pid=1516 : Discovering psychology: The power of the situation https://www.youtube.com/playlist?list=PLm8ucpVzZ-bGRsX2sbeuB_Kli75n-Cvp Pesten: <ul style="list-style-type: none"> - https://www.youtube.com/watch?v=TdkNn3Ei-Lg&list=PLg4vUpiCrWyzPFhbi_XWdZf8ExcZSb-9X&index=8 - https://www.youtube.com/watch?v=AhPIVBVGLpY&index=2&list=PLg4vUpiCrWyzPFhbi_XWdZf8ExcZSb-9X - https://www.youtube.com/results?search_query=cyberpesten 		
Interactiestijlen <i>'Relatie tussen docent en leerling'</i>	Interpersoonlijk leraarsgedrag	<ul style="list-style-type: none"> - Roos van Leary - VIL: Vragenlijst Interpersoonlijk Leraarsgedrag - Groepsbeïnvloeding 	Geerts & Van Kralingen: §4.1
	Basisomgangsvormen	<ul style="list-style-type: none"> - Erkennen - Verwerpen - Negeren 	Artikel: 'Omgaan met jongeren' Kessels (2009)
	Conflictbenadering	<ul style="list-style-type: none"> - Conflictstijlen (Thomas & Kilmann) 	Geerts & Van Kralingen: §4.2
	Klassenmanagement	<ul style="list-style-type: none"> - Continue signaal (Kounin) - Alertheid - Escalatieladder - Aandacht - Leerlingverantwoordelijkheid 	Geerts & Van Kralingen: §4.3 t/m 4.7
Videomateriaal interactiestijlen:	Roos van Leary: http://www.leraar24.nl/video/1168 Groepsbeïnvloeding: http://www.pbs.org/wgbh/pages/frontline/shows/divided/etc/view.html Klassenmanagement: https://www.leraar24.nl/video/1423		